

Ólag
énk-
öké-
okót
szva,
ak a
lván

eljes
lyek
köz-

tot-
ozzá
ulva
oro-
rom
ha-
ott
gyó
nen-
y öt

ában
be-
zsef.
rank

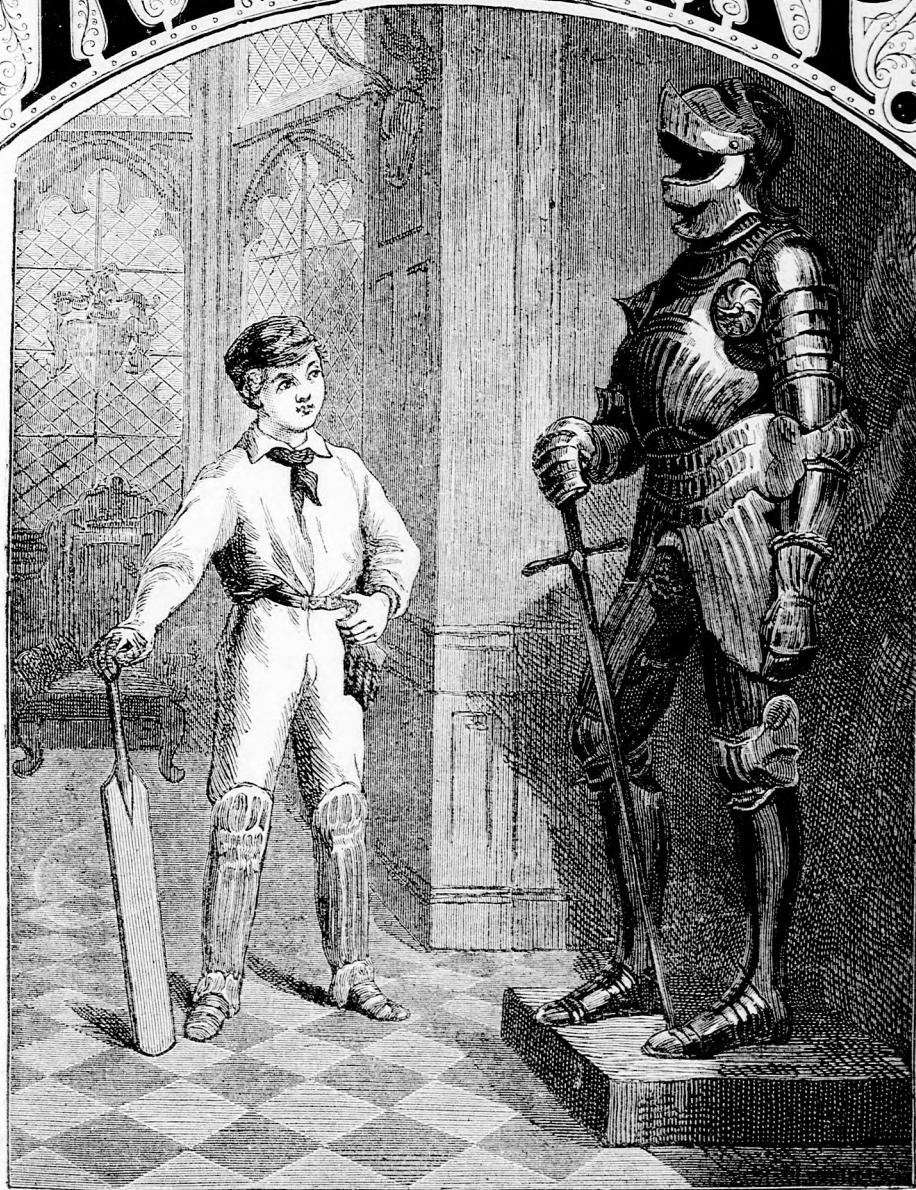
ára

gyó
mek-
már
yütt

kis
5.

ület.

KIS LAP

A VAS BÁCSI. (Lásd a 261. lapon.)

AZ ARANY ÓRA.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

IRÉNKE lenyújtá kezét s Imre megszorította, aztán gyorsan eltávozott.

Az újság, melyet Imre beszélt, igaz volt, de csak úgy félig-meddig. A faluban széltiben jártak, hogy Aladár halálán fekszik, a kastélyban is sürgött-förgött a sok cseléd, mintha legalább is száz halálos betegről kellene gondoskodni; de az orvos, a kit korán reggel kihoztak a városból, így szólt Aladár ágya mellett:

— Nem találok valami nagy bajt. Nagyon megijedt, de azt hiszem, egyéb baja nem lesz egy kis náthánál.

Aladár boszankodott, mert ő minden áron nagy betegnek akart volna látszani. És bár az orvos azt mondta, hogy fölkelhet, ő csak azért is még ágyban maradt. Csakhogy egészséges embernek nagyon unalmas ám ágyban fekvődni s Aladár egy pár óra múlva maga sem tudta mit csináljon. Mivel hogy beteg akart lenni, hát nem kelt föl; de minden perczen kigondolt valamit, a mivel alkalmatlanságot, haszontalan munkát okozhatott környezetének, úgy hogy az egész kastély népe félholtra fáradt. És akármit csináltak körülötte, semmi sem volt kedvére; haragoskodott, pörölt, lármázott, úgy hogy a cselédség már szinte szepegett, ha be kellett menni Aladárhoz. Anyja pedig, ki nagyon gyöngé és engedékeny volt, még inkább megijedt Aladár szeszélyeskedésétől s azt hitte, hogy ez talán éppen a betegség jele.

Gábor bácsiékhoz is eljutott az Aladár nagy betegségének a híre. Akármeny-

nyire nem szerették is a gőgös, hetvenkedő fiút, mégis csak sajnálták, Irénke és Lottika pedig ugyancsak megijedtek, mert szegény Imre jutott eszökbe. Csakugyan elbujdosott, egész nap nem látták s otthon is hiába keresték. És talán igaza is lesz, — Aladár meghal és akkor őt fogják kérdőre vonni.

Délután a nénike azt mondta, hogy meglátogatja Aladár anyját, bizonyosat akar tudni a beteg felől.

— Jöjjetek velem, kedvesim, szólt a leányokhoz. Illik részvét-látogatást tenni, ismerősök vagytok.

Átsétáltak a kastélyba és ott aztán megnyugtató hírt kaptak, hogy Aladár baja éppen nem olyan veszedelmes. Hanem beszélni nem lehetett vele, nem bocsátott magához senkit, még saját édes anyját sem. Annyira el volt kényeztetve, olyan hatalmas urnak tartották már, hogy nem mertek ellenére tenni semmit.

— Nem tür meg senkit maga mellett, szólt anyja. Csak kedvencz inasa, a Palkó van mellette. Már vagy félórája beszél vele valami titkos dologról.

Éppen ekkor nyílt meg a szomszéd szoba ajtaja s kilépett Palkó. Mindjárt kérdeztek: hogy van Aladár? De Palkó csak úgy futtában felelt, hogy már jobban van, aztán sietve távozni készült.

— Hova sietsz? kérdé Aladár anyja. Valami sürgető dolgot bizott reád fiam?

— Igen is, nagyságos asszonyom. A szomszéd faluba kell memmem, a szolgabíró urhoz.

— A szolgabíróhoz? Mi dolga van vele.

asszo
Irénk
hiszi,
szolg

nagy
loptá
mégis
dolta
Imrén

ezen
láthat
két l

szokv
regge
erdőn
kozot
meg
nem j
bácsin
igen s
régí h

annyi
De m

lani s
janak
ugyan
rendj
óráva
ányka
mégis

még t
N

házáb

— Az arany óra végett, nagyságos asszonyom, felelt Palkó, ravaszul nézve Irénkére és Lottikára. Aladár urfi azt hiszi, hogy tudja, ki a tolvaj . . . majd a szolgabíró ur kideríti a dolgot.

Palkó eltávozott, Irénke és Lottika nagyon elhalványultak. Hiszen ők nem lopták ugyan el az órát, de valami részök mégis volt benne . . . aztán Imrere gondoltak megint. Hátha Aladár és Palkó is Imrere gondoltak?!

Senkinek sem tűnt fel, hogy Imre ezen az egész napon nem volt sehol sem látható. Nem igen törődött vele senki a két leánykán kívül, de meg különben is szokva voltak hozzá, hogy gyakran kora reggeltől késő estig kint barangolt az erdőn s még édes anyja sem igen csodálkozott, hogy nem jött haza ebédre. Azon meg már épen nem csodálkoztak, hogy nem jelent meg a szokott leczkéjére Gábor bácsinál, mert bár az utóbbi hetekben igen szorgalmasan tanult, jól emlékeztek régi hanyagságára.

— Bizonyosan meguntá már, hogy annyira szorgalmas volt, szólt a néni. De majd kikap tőlem holnap a gonosz!

Irénke és Lottika nem mertek szólni s nem is igen tudták volna, mit mondjanak a néninek, a ki nagyon szerette ugyan Imrét, de alkalmasint nem fogná rendjén valónak találni, ami az arany órával történt. Aztán titokban a két leányka is azt hitte, hogy másnap Imre mégis csak haza jó; hova mehetne?

De mielőtt az a másnap fölvirradt, még történt valami.

Már sötét este volt, Gábor bácsiék házában is mindenki aludni készült, mikor

egyszer nagy zörgetés hallatszott a kapun és egy-két perc múlva Imre anyja rohant be. Gyöngé, beteg, sápadt nő volt, most pedig még valami szörnyű rémület és aggodalom is látszott az arcán s egész testében reszketett, úgy hogy Zsuzsánna néni ugyancsak megijedt.

— Az Istenért, mi baj történt? kérdé. Mit keres itt késő éjszakán?

— Imrét . . . a fiamat . . . Nincs itt?

— Nincs. Nem is volt itt egész nap. De azért nem szükséges annyira megijedni . . . majd haza kerül.

— Oh, csak most ne jöjjön elő.

— Ne jöjjön elő? szólt a néni bámulva. De hát miért?

— Két pandur tört be a házamba . . . azt mondják, hogy a szolgabíró küldte őket, hogy Imrét elfogják és börtönben kísérik.

(Folytatása következik.)

AMERIKAI KÉPEK.

— Őserdő. — Fiahordó. —

(Képekkel a 264.—265. és 269. lapokon.)

MIKOR Kolumbusz Kristóf fölfedezte Amerikát, (meg tudnátok-e mondani, mikor volt az?) talált egy új világ-részben félig-meddig művelt országokat is, minők Mexikó és Peru voltak; de Amerika legnagyobb részét óriási erdőségek borították, melyekben vagy soha sem járt ember, vagy csak itt-ott tanyáztak veresbőrű vad indiánusok, kiknek durva lándzsa, íj és nyíl volt a fegyverök s kik pusztán vadászatból éltek.

Azóta nagyon megváltozott minden az új világ-részben. Az európaiak, kik oda költöztek, országokat alapítottak s most Amerikában épen olyan művelt népek laknak, mint Európában. De azért még vannak roppant területek, melyeket most is épen olyan őserdő borít, mint több

száz esztendővel ezelőtt és ez őserdőkben most is a veresbőrű indiánusok bolyonganak. Csakhogy már kevesen vannak s mindig beljebb-beljebb szorulnak a rengetegbe, mert az európaiak mindenféle városokat, majorokat építenek, kiirtják az erdőt és fölszántják, bevetik a földet. Az indiánusok sokáig makacsul harcoltak ez ellen s véres csatákat vívtak, de végre is kellett látniok, hogy ők a gyöngébbek. Hanem azért mégis csak nagyon kevesen akarnak közülök lemondani ősi vad életmódjukról; a munka nincs nyökre, csak az őserdőben szeretnek kalandozni. Ők olyan biztosan járnak-kelnek a roppant vadonban, mint mi a kertünkben; az európai ember pedig odaveszhet, ha nincs aki vezesse. Nem talál ott sem utat, sem ösvényt, napokig bolyonghat, de emberi nyomot nem lát. Több százéves óriási fák végnélküli rengetege az, melyben sok helyen az egyenes földön sem lehet előre jutni, mert a kuszó növények áttörhetetlen falat képeznek a fák között. De a természetbuvárok fölkeresik e vad helyeket, leírják azt ott élő ritka állatokat, madarakat, a fákat és növényeket, s nagy fárad-

sággal behatolnak oda is, hol soha még ember nem járt.

Amerika egyik érdekes kis állatkája az, melyet most mutatok be nektek: a virginiai fiahordó. A egérhez hasonló, de valamivel nagyobbocská állat s féreesső, csöndes helyeken él, hol meg lehet lesni, amint kicsi fiaival a hátán ide-oda bolyong. Nagyon furcsa és mulatságos látvány ez. A kicsinyek nem bírván olyan sokat s oly gyorsan járni, mint az öreg, fölkapaszkodnak a hátára. Csakhogy innen lepotyognának, ha az öreg nem tudna segíteni; ezt pedig úgy teszi, hogy a háta fölé hajtja hosszú farkát, a kicsinyek pedig az ő vékony farkinczájokkal belekapaszkodnak s így ha néha elvesztik is a súly-egyent, nem eshetnek le, hanem újra lábra állanak az öregnek a hátán. Ennek pedig nemcsak azért veszik hasznát, hogy el nem fáradnak, hanem mindenféle veszedelem elől is könnyen menekülnek. A maguk lábán nem bírnak gyorsan futni s a baj hamar utólérné őket; de az öreg, mihelyt veszedelmet lát, hátára gyűjti a kicsinyeket s biztos helyre menekül velök.

MESE ELEJE.

MINDNYÁJAN figyeljétek,
Csupa szem-fül legyetek!
Csipkerózsza királynányról
Szép mesét mesélgetek.

*Hol volt, hol nem volt, de hogy volt
Az már tiszta bizonyos —
Volt egy szép királykisasszony,
Piros ajku, aranyos*

*Igy olvasgat Emma néni,
Hallgatják a kicsinyek.
Ti néktek is elmondanám,
De hisz már ismérték.*

A VAS BÁCSI.

(Képpel a czimlapon.)

SZÓLTa mama: »Vigyázzatok,
Gyermekek figyeljétek:
Oda abb' a nagy terembe
Belépni ne merjétek!

Nem játékitok számára
Való az a nagy terem.
Beröppenő lapdátok kárt
Téhet egy-egy czimeren.

Mert az ősök terme az ott,
Jegyezze meg mindenik.
Ott ragyognak szép sorjában
Fényes, régi vértjeik.

Reménylem, hogy ezek után
Senki oda be nem lép.
Nagy a kert és nagy az udvar,
Van ott játszani tér elég.«

Szólt a mama és a fiuk
Engedelmeskedtenek.
Szállt a peczek, szállt a lapda,
Vigan volt Dezső s Elek.

Szállt a lapda s egyszerre ... bumm!
Valami esőrrént nagyon ...
Hej, beröpült az a lapda
A czimeres ablakon.

Csak nem hagyhatják a lapdát,
Arra nagy szükség vagyon;
S Elek a párkányra hágyva,
Bemászik az ablakon.

Szive dobban, de a lapdát
Bár honnan kikeresi,
Még ha meg is neheztelnek
Érte tisztos ősai.

Hisz a mama meg nem tudja —
Valj', melyik sarokba fult?
Itt sincs, ott sincs! Isten tudja
A lapda hová gurult!

Hátba ... nini, a vas bácsi
Bal hómáljába repült.
És onnan le a vértjébe,
A térdje alá merült.

»Édes kedves vas bácsikám,
Ugyan kérem, adja ki!
Hiszen nem is szokott maga
Börlapdával játszani.

Vas golyó és ólom golyó —
Ez volt hajdan öröme;
Hitvány portéka az enyim,
Kérem, adja hát ide!«

S im megzördül a vas bácsi,
A kezét fölemeli,
S a lapdával Elek urfit
Jól hátba is teremti.

Nagyot sikolt Elek urfi:
Vas bácsi föltámadott!
Mama! Dezső! Jaj, keményen
Megütötte hátamat!«

S szalad egyre, lelkendezve,
Ugrik vakon, fut, szökik —
S egyszerre a méhes mellett
Mamájába ütközik.

»Jaj mamám, jaj! A vas bácsi!
Kisért, jár, fölébredett.
Hová bujjak? Oltalmazdál!
Jaj, bujtass el engemet!«

És a mama nevet vigan:
»Sohse remegj, kis fiam!
A vas bácsi meg se mozdult —
Én voltam az, én magam!

Mert éltam a gyanuperral:
Mögéje rejtöttem el —
Ő büntetett, kis csintalan,
De hát az én kezemmel!

Amit a mamád parancsol —
Jól jegyezd meg, Elekem:
Az mindenütt és mindenha
Te előtted szent legyen!«

A MEGZAVART BARÁTSÁG.

— Beszélyke. —

(Elmondja Tamás bécsi.)

MIKOR én még afféle diákember voltam, ami bizony régecskén volt, örökös barátságot fogadtam legkedvesebb pajtásomnak, Berczinek. Ő is ugyanazt fogadta nekem s valóban elválhatatlanok voltunk jóban-rosszban egyaránt. Együtt játszottunk, együtt tanultunk s nem kellett elválnunk sem az iskolában, sem a szünidők alatt. Szüleink egy faluban laktak s ugyanegy nevelő-intézetbe adtak mindkettőnket, még pedig ugyanegy osztályba is jártunk.

Meg is volt a haszna barátságunknak, mindkettőnkre. Berczi kissé komoly volt s bár nehezen tanult, szorgalmával igyekezett utólni a jobb tanulókat. Nekem könnyebben ment a tanulás és egyben-másban sokszor segitettem Berczinek. Mikor pedig vége volt a tanulásnak, akkor én szorultam Berczire, mert mindenféle kellemes játékot, időtöltést tudott kigondolni. Ritkán vegyültünk a többi fiuk pajkos játékaiba, hanem ketecskén sétálgattunk a tágas kertben, olvasgattunk, játszottunk s az intézetben mindenki csak a két pajtásnak nevezett. Ha egyikünk ott volt valahol, bizonyosan közel volt a másik is; minthogy pedig Berczi olyan komoly fiu volt, soha sem vettünk részt többi társaink pajkos csinnyeiben, leczkénket mindig tudtuk, feladványainkat pontosan elvégeztük. Ennek természetesen az lett a következése, hogy az igazgató és a tanárok csakhamar megszerettek és minket emlegettek példakép a többi fiuknak. Mi voltunk az elsők az

intézetben és, nem tagadom, kissé büszkék is voltunk reá, kivált mert az igazgató megírta szüleinknek is és mi dicsérő levelet kaptunk hazulról.

Ha valaki azt mondta volna, hogy az még máskép is lehet, annak ugyan a szeme közé neveltünk volna. Pedig egyszer aztán máskép lett s keserűen megtanultuk, hogy a ki józan észre nem hallgat, hanem vakon követi indulatait, az nagyon hamar belejuthat a bajba.

Mi is belejutottunk, de legkivált én. Ez pedig így történt.

Egyszer, a mint a ligetben sétáltunk, sikerült egy kis gyikocskát megfognom. Nagy ügygyel-bajjal hazavittem s elhatároztam, hogy tartani fogom. Fiókomban készítettem számára jó helyecskét, gondoskodtam, hogy meg ne szökhessék s naponként szorgalmasan gyűjtöttem számára rovarokat, amiben természetesen Berczi is segített. Másnak nem is engedtem meg, hogy közelébe menjen.

Egész bolondja voltam a furcsa kis állatnak, bár nem igen tudtam megmondani, hogy tulajdonképen mit akarok vele. Berczi pedig egyszer így szólt:

— Tudod, egy darabig tartogatjuk, aztán majd visszavisszük a ligetbe és szabadon bocsátjuk.

— Nem, én nem bocsátom szabadon, felelém.

— De hiszen csak nem tarthatod itt örökké? Miért is hiába fogsággal kizozni a szegény állatot? Inkább akkor meg kell ölni.

Erre nem tudtam felelni, de azért nem tágitottam; Berczi pedig nem szólt a dolgról.

Néhány nappal e beszélgetés után, a mint gyikocskámat egyszer megnéztem, nagy ijedelmemre azt vettem észre, hogy jóformán élettelenül terül el és kinosan vonaglik, tátogatja a száját. Szinte fölsikoltottam kinos meglepetésemben.

Mi lelheti? Hiszen jól tartottam és reggel még semmi baja sem volt, vígan ficzkándozott. Elővettem, nézegettem, forgattam, de nem tudtam az okát kitalálni. Pedig nagy baja lehetett, mert folyvást göresösen vergődött. Nagy szomorúságomban végre sirva fakadtam s így lepett meg az egyik tanár, ki véletlenül éppen benyitott a szobába.

— No's, mi történt? kérdé részvétlen.

Zokogva, szólni képtelen, nyújtottam feléje a vonagló gyikocskát. Persze nagyot bámult s még mindig nem értette, mi bajom lehet. Végre megmagyaráztam.

— Beteg a gyikocska? Az bizony baj, mert szegényke aligha fogja tudni megmondani, mi je fáj; a nélkül pedig bajosan adhatunk neki orvosságot. No de lássuk csak, hátha mégis tehetünk valamit.

Megfogta a szegény kis állatot és fürkészgetve nézegette.

— Miért tátogatja annyira a száját? szólt aztán. Mintha berekedt volna valami a torkába . . . nézzük csak.

Fölfeszítette a gyikocska száját.

— Persze! Hiszen valami papirost nyelt le, attól fuldokol. Hozz csak valami vékony harapófogót . . . legjobb lesz a czirkalom.

Rohantam asztalomhoz és előhoztam a czirkalmot. Aztán szepegve, aggódva néztem mit csinál vele.

Erősen megfogta a gyikocskát, balkeze ujjjaival fölfeszítette a száját, azután pedig belenyult a czirkalommal, mint valami harapó fogóval, a kinosan vergődő állatka torkába.

— Jaj, hátha megszurja tanár ur! kiáltám aggódva.

— Ne félj semmit . . . így ni . . . megcsiptem már . . . mindjárt kint lesz!

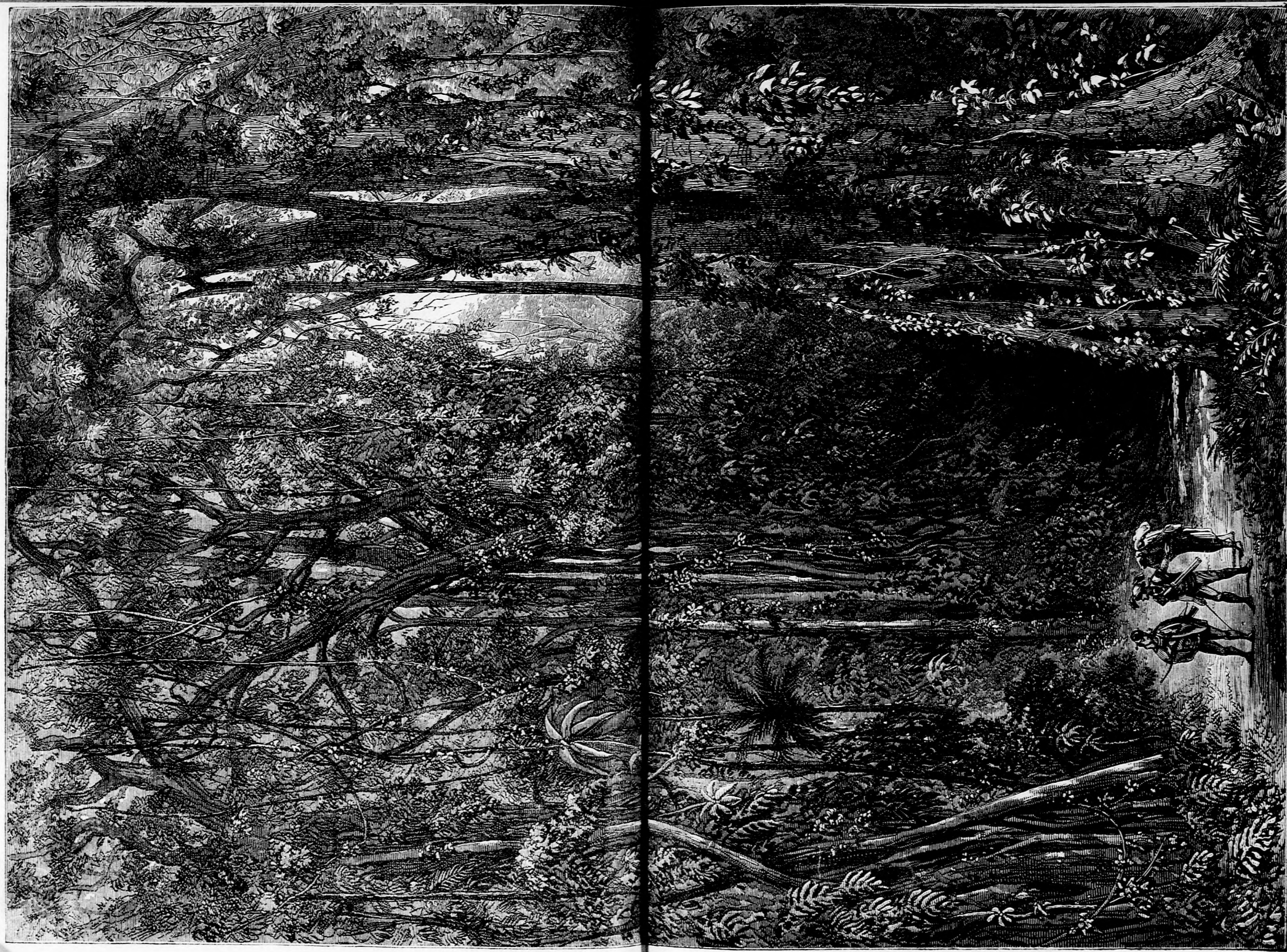
És csakugyan, egy-két másodperc alatt óvatosan, hogy a papiros el ne szakadjon, kihuzta az ugyancsak hosszú, öszszegöngyölített papiros-darabot. Mikor az egész kint volt, a gyikocska megrázkódott, a következő pillanatban pedig már éppen olyan fürge és vidám volt, mint bármikor azelőtt.

— No lám, nincs már semmi baj, szólt a jó tanár. Hanem máskor, kedves barátom, ne adj papirost enni gyikocskádnak. Mint látod, ez nem igen válik egészségére.

Nevetve ment el, én pedig eleinte örültem, hogy a veszedelem elmúlt. De aztán törni kezdtem a fejemet, ki követhette el ezt a gonosz csínyet? Hátha az a papiros-darab, mely a gyikocska torkában volt, nyomra vezet? Elővettem, szétsimitottam s egészen elhülve bámultam rá . . . Irás volt rajta, még pedig olyan irás, melyet jól ismertem: a Berzi keze írása! Nem lehetett kétségem, hogy Berzi akarta ilyen módon megölni az én kedves gyikocskámat.

Rettentő harag fogott el. Nem gondolkodtam, nem jutott eszembe a régi barátság, vagy ha jutott is eszembe, csak annál is inkább dühössé tette, hogy az, a

(Folytatása a 266. lapon.)

AMERIKAI ÓSERDŐ. (Lásd a 259. lapon.)

(Folytatás a 263. laphoz.)

kit legjobb barátomnak tartottam, ilyen gonoszságot képes elkövetni ellenem. Rohantam, hogy fölkeressem.

Az udvaron találtam. Oköllel fenyegetőzve szaladtam hozzá s már messziről kiáltám:

— Az már mégis csuf dolog, amit elkövettél! Hitvány, gyáva tett s téled vártam volna legkevésbé.

— Mi az? Mi baj? kérde Bercezi álmétkodva.

— Oh, fölösleges szenteskedni, mint-ha semmit sem tudnál a dologról. Szerencsére nem sikerült a terved, mert a tanár ur kihuzta gyikocskám torkából a papirost.

— Ugyan kérlek, beszélj hát okosan. Miféle papirost?

— Ezt ni! Mered-é tagadni, hogy ez nem a te írásaidból való?

— Csakugyan, az én írásom.

— Ugy-e? Nagyon szép, hogy legalább a saját írásodat nem tagadod el. De hiába is tennéd s aki olyan gonoszságra képes, legyen legalább annyi bátorsága, hogy el ne hazudja tettét. Az gyávaság!

Bercezi lángvörös lett s most már ő is fölemelte az öklét.

— Hallod-e, eszeden járj! kiáltá hevesen. Már mondtam, hogy semmit sem tudok sem a gyikocskádról, sem erről a papirosról s azt senki se merje mondani, hogy én hazudtam és gyáva vagyok...

— De igen, én mondom...

A következő pillanatban már ököl-lel rontottunk volna egymásra, ha éppen ekkor oda nem lép az igazgató s messziről

nem int minket is, a többi fiukat is, hogy vége a szünórának, menjünk tanulni.

Elváltunk tehát, mindketten haragosan méregetve egymást. Mit gondolt Bercezi, nem tudom, de én eltökéltem magamban, hogy többé soha még csak nem is beszéllek vele.

Tehát haragudtunk s én el voltam tökélve, hogy boszut állok. Mivel azonban hamarjában nem találtam erre módot, beértem azzal, hogy nem beszéltem többé Bercezivel, sőt messziről elkerültem, ha csak lehetett. Ő pedig éppen így tett velem.

Harmadnap, ha az igazat kellett volna megvallanom, azt mondtam volna, hogy szerencsétlennek éreztem magamat. Haragom ez alatt már lecsillapult s a mint a történetek fölött gondolkoztam, beláttam, hogy semmikép sem volt igazam. Hiszen valamelyik más fiu is odalopózhatott a fiókhoz, hogy azt a csinyt elkövesse, Bercezinek valami eldobott írását pedig fölszedhette a földről, Bercezi tehát igazat mondott... hiszen Bercezi igazat mond, nincs több olyan őszinte, becsületes fiu az intézetben.

De mindezt csak úgy titokban, szinte akaratlanul gondoltam s még saját magamnak sem vallottam meg igazán. Mert hiszen ha így van, akkor kötelességem bocsánatot kérni Bercezitől, kit olyan nagyon megsértettem.

— No persze! Azt bizony nem teszem. Megélek én nélküle is.

Bercezi szintén olyat gondolhatott, hogy megél ő is nélkülem és így most már csak azért is kerültük egymást, sőt azt színleltük, mintha nem is sokat törődnek

a vált
nezen
kivel
kat, m
ami
mínde
érezte
nem
tások

nem
kat
legpa
tatni,
szaba
bánto
csiny
kényu
tek s
volta
gonos
rend
denbe
kerül
nyozt
bámu
közt
neke
végér
híreb
tek E
dolgo
Eleim
köny
indul

máso

Berce

a változással. Pedig nekem legalább nehezemre esett a változás. Nem volt többé kivel olyan kellemesen eltölteni a szünőrákat, nem volt kivel együtt tanulni, dolgozni, ami pedig annyira megkönnyített azelőtt minden munkát. Azt hiszem, Berezi is érezte ezt, talán még inkább, mint én. De nem mutattuk, hanem kerestünk más pajtásokat.

Találtunk is hamar új pajtásokat s nem sokat válogattunk sőt épen azokat kerestem, a kik a leglármásabbak, legpajkosabbak voltak; meg akartam mutatni, hogy csak azért is vigán töltöm a szabad óráimat. Eleinte nehezemre esett, bántott a lelkiismeret, mikor valami csinyre csábitottak; de új pajtásaim közt kénytelen voltam azt tenni, amit ők tettek s rövid idő múlva ugyancsak benne voltam mindenféle bajban. Mert a hány gonosz, pajkos csinyt a tanárok, a házi rend ellen pajtásaim kigondoltak, én mindenben velök voltam, s mikor a büntetésre került a sor, akkor persze én sem hiányoztam. Az igazgató eleinte nagyon bántott, hogy engemet is a garázdálkodók közt talált; de bizt meg kellett szoknia, nekem pedig az áristomot. Az épület legvégén volt két szoba, melyet azelőtt csak híreből ismertem: ott volt a fogságra ítéltek helye. Most már sokszor laktam ott, dolgozva büntetésül kapott feladványokon. Eleinte szégyeltem, de másodszorra már könnyebben vettem, mert a ki egyszer megindul a rossz uton, gyorsan siklik ám lefelé.

— No bizony, nem halok belé; mások is voltak már bezárva.

Igy biztattam magamat és talán Berezi is így biztatta magát. Mert most

már ő is megismerkedett az áristommal, bár nem afféle csinyek miatt mint én. Berezi, mint említettem, kissé nehezen tanult s csak nagy szorgalmával bírta odáig vinni, hogy lépést tartott a jobb tanulókkal. De most nem olyan pajtásai voltak, a kik a tanulásban segítették volna; ha valamit nem értett, nem volt kitől megkérdeznie, pajtásai nevétek, hogy oly nagyon töri a fejét s cseszték a könyvtől, irástól. A vége az lett, hogy Berezi napról napra rosszabbul tanult, dolgázatai a legrosszabbak voltak s a tanárok nem hitték, hogy a ki nemrég olyan szépen haladt, azt most más rontotta volna el, mint lustaság, hanyagság. Szigorúan büntették tehát.

Ekkép vége volt régi jó hírünknek. Most már nem dicsértek, nem mutattak reánk, mint a legderekabb tanulókra, sőt körülbelül a legrosszabbak közt emlegettek. Néha-néha, mikor magam voltam s nyugodtan gondolkoztam, éreztem is ezt és szégyenkeztem saját magam előtt; de a következő perczben már jöttek pajtásaim, hívtak valami pajkos játékra s én mentem velök. Addig-addig, míg egyszer aztán bejutottam a nagy bajba.

Volt intézetünkben egy hűségese öreg szolgálta, a ki néha kissé keményen bánt velünk s nem engedte, hogy rendetlenkedjünk. Reggel ő keltett föl mindnyájunkat, pontban az igazgató által megszabott időben s a ki nem akart fölkelni, azt bizony erővel is kihuzta az ágyból. Félórával később aztán szintén ő csöngetett s ekkor mindnyájan összegyűltünk a nagy ebédlőbe reggelire. Az igazgató volt az ezredesünk, az öreg János a káp-

lárunk s ugyancsak ránczban tartott. Mi pedig ezért boszankodtunk, — az az én csak azóta, mióta új pajtásaim voltak; mert azelőtt nagyon szerettem az öreg Jánost.

Egyszer rajta kapott minket valami csinyen s büntetés lett a vége. Ekkor boszuságunkban azon törtük a fejünket, mikép torolhatnók meg.

— Mi nem bánthatjuk, mert akkor újra csak büntetést kapnánk, szólt az egyik fiu. Olyasmit kellene kigondolni, a miért az igazgató haragudjék meg Jánosra, ugy, hogy el is csapja.

— Persze, az jó volna. De olyasmit nem tudunk kigondolni.

— Dehogy nem. Én már tudom is, mit tegyünk.

— Mit? Mit?

— Hát tudjátok, ha az öreg János reggel elaludná a rendes időt, mi sem kelneék föl, a reggeli lezke körül egész fölfordulás volna. Ezt pedig könnyen megtehetjük. Az öreg szereti a boroeskát, pedig hamar a fejébe száll. Valamikép a szobájába csempészünk este vagy két palaczk jó erős bort, elferdített fölirással ráírjuk, hogy egy jó barátja küldi, a ki születésnapjára nem hívhatta meg az öreget s így akarja jóvá tenni a hibát, kívánva, hogy János egyszerre igya ki mind a két palaczk bort. Az öreg nem fogja ezt magának kétszer mondatni s holnap majd lesz hetedhét országra szóló komédia, ha a derék, szigoru Jánost részegen találják. El fogják csapni.

— Nagyon jó lesz! kiáltottuk mindnyájan.

— Lássuk, mennyi pénzünk van.

Összeraktuk zsebpénzünket; telt belőle borra bőven.

— Most hát csak az a kérdés, ki hajtja végre a tervet?

— Én! Én! kiáltottak többen.

De én kiabáltam legzajosabban, végre tehát rám bízta az egészet. Én pedig örültem a csinynek, egyébire nem is gondoltam.

Este, mikor besötétedett, egy közeli koresmából hoztam két palaczk erős bort s vacsora után, míg az öreg János a házban egyet mást végzett, bevitettem szobájába, az asztalra téve a koholt levelet is. Pajtásaim őrt álltak; nem látott meg senki, a tréfa sikerült.

Mikor már mindenki lefeküdt a házban, mi néhányan, kik a csinyt kieszeltük, odalopóztunk az öreg János ajtajához és benéztünk a kulcslyukon. Alig bírtuk elfojtani a kaczagást, — az öreg javában iddogált. Visszatértünk, aztán lefeküdtünk mi is; mielőtt elváltunk volna egymástól, egyik fiu így szólt:

— Holnap el lesz csapva a goromba János, most már bizonyos.

Kaczagtak, én is kacagtam; de tudja Isten, nem igazi jó kedvvel. Ez a néhány szó megdöbentett. Nem tudtam elaludni, mindig az járt a fejemben, hogy holnap az öreg János el lesz csapva. Előbb is beszélünk erről, épen ezt akartuk is, de én csak most kezdtem gondolkozni. Hiszen az mégis nagy gonoszság, ha vesztét okozuk ennek az öreg embernek, a ki tulajképen nem is vétett ellenünk, sőt csak javunkat akarta, mikor rendet tartott. Ha elcsapják, éhezni fog, öreg napjaira koldussá lesz, mert bizony senki sem fogad

fel olyan embert, a kít részegség miatt csaptak el. Ez már több a tréfánál.

Tusakodtam magamban, mit tegyek? Föl akartam kelni, hogy az öreg Jánoshoz lopózzam és visszatartsam a veszedelemtől . . . de hátha pajtásaim valamelyike nem alszik és utánam jő? Végre is nagysokára elszántam magamat, hogy kimegyek; de a mint a folyosóra kiléptem, találkoztam egyik czinkostársammal, ki elfojtott nevetéssel sugta:

— Az öreg Jánost akarod megnézni, ugy-e? Rendben van már . . . most látam . . . a földön fekszik, mind a két palack üres . . . részeg az öreg mint a csap s föl nem ébred holnap estig sem.

Jó, hogysötét volt, eltitkolhattam ijedtségemet. Visszavertem, lefeküdtem, de sokáig nem jött álom a szemeimre. Végre elszenderültem s más nap reggel arra ébredtem föl, hogy egyik pajtásom rázogot.

— Kelj föl és öltözködjél szaporán. Tíz percz mulva mindnyájunknak a nagy teremben kell együtt lennünk. Az igazgató ur hivat.

A ki fölrazott, nem volt részes a csínyben, de igen komoly arcot vágott.

Persze, rögtön sejtettem, miről van szó. Szerettem volna tudakozódni, de nem mertem. Sietve felöltöztem és beléptem

a terembe, hol a többiek már együtt voltak. Ott voltak a tanárok s igazgató is, ki igen komoly arcczal így szólt:

— Elszomorodva tapasztaltam, hogy az intézet növendékei közül valaki, vagy talán többen egyetértve, gonosz csínyt követtek el, melynek egy derék öreg ember, a hű, régi szolga lett áldozata. Lehet, hogy bele is hal, — most még eszméletlenül fekszik. Tudnom kell, ki követte el ezt a rossz tettet. A bünös jelentkezzék önként, mert különben is fölfedezem. Azt már megtudtam, honnan hozta a bort s a

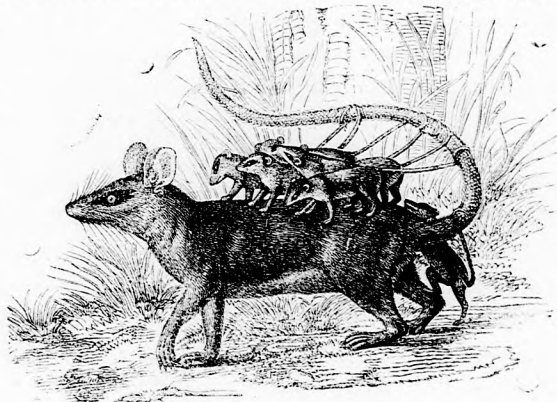
kocsmáros azt mondja, hogy ráismer a fiura. De nem akarom intézetemet csuffá tenni, hogy idegent hívjak ide tanuvallomásra. Azért tehát a bünös álljon elő.

Egy pillanattig haboztam,

de csak egy pillanattig és nem is azért, mint ha el akartam volna titkolni, hogy részem van a csínyben, hanem vártam, vajjon a többiek, a kikkel együtt főztük ki a tervet, mozdulnak-e? Nem mozdult bizony egyik sem. Alkalmasint azt gondolták, hogy ők csak beszéltek, de én vittem végbe a gonosz tervet. Igaz is, hogy én voltam a főbünös. Sápadtan, de elszántan léptem elő.

— Én tettem, mondtam.

Az igazgató meglepetve és szomoruan nézett reám.

VIRGINIAI FIAHORDÓ. (Lásd a 259. lapon.)

— Megint te? szólt fájdalmasan, Valóban, soha sem hittem volna, hogy ennyire csalódjam benned. Legkedvesebb növendékem voltál, de egy idő óta a legroszabbak közé álltál be. Am, te lásd. Nem hiszem, hogy tovább megtarthatlak intézetben, hol rossz példád a többieket is elrontaná. Majd tanácskozom a tanár urakkal. Addig is szobafogságba mégy. Vezessék el!

Egy szolga kézen fogott és elvezetett. Nem szóltam semmit, igyekeztem daczos képet mutatni, de belsőleg éreztem, hogy megérdemlem a legszigorubb büntetést is. A mint áristom-szobámba értem, lehanyatlottam a székre és keserves zokogásra fakadtam.

Mikor már jól kisírtam magamat, gondolkozni kezdtem dolgomról s minél tovább gondolkoztam, annál gonoszabbnak láttam helyzetemet. Ha a szegény öreg János csakugyan belehal . . . én vagyok a gyilkosa! De ha bele sem hal . . . bizonyos, hogy kicsapnak az intézetből, szegyszemre haza küldenek. Engemet, a ki nemrég az intézet legkitünőbb növendéke voltam, kicsapnak! Hogy fogok szüleim elé lépni, mit fogok nekik modhatni!

Aztán végig gondoltam, hogy hát miképen is jutottam ilyen borzasztó helyzetbe? Persze, ezt nem volt nehéz kitálatni . . . azóta tévedtem a rossz utra, mióta Berezzel megszakítottam a barátságot. Nagyon is éreztem most már, milyen igaztalan voltam Berezi iránt, mennyire megsértettem. Kötelességem lett volna bocsánatot kérni tőle s akkor megint jó barátok lettünk volna, akkor nem kerestem volna pajkos csínyekben mulatságot,

nem jutottam volna odáig, hogy kicsapjanak. És most alkalmasint nem is fogok többé beszélhetni vele . . . holnap reggel bizonyosan kocsióra ültetnek, elküldenek, nem eresztenek többé pajtásaim közé.

Ilyen bus gondolatok közt ültem szobámban, melynek ablaka egy elzárt külön folyosóra nyílt. Egyszerre az riasztott fel szomorú merengésemből, hogy a szomszéd szobából, mely szintén áristom volt, vigfütyörézés halatszott.

Szomszédom van, még valakit ítéltek el áristomra, — talán épen azok közül valakit, a kik társaim voltak a csínyben. A két ablak nem igen messze volt egymástól, kikiáltottam tehát:

— Ki van itt a szomszédban? Szintén elítélt?

Erre elváltoztatott mély hangon, úgy hogy lehetetlen volt ráismerni, röviden ez a felelet hangzott:

— Az.

— De kicsoda? Miért csuktak be?

— Azt nem mondom meg.

— Miért nem?

Erre semmi választ sem kaptam. Eleinte boszantott a dolog. Ki lehetett ez az elítélt társam és mért nem akarja, hogy ráismerjek és megtudjam, miféle csínyt követett el? Bizonyosan nem az én pajtásaim közül való, hanem ellenpárti. Mert mindig külön pártokra voltunk oszolva. De ha szomszédom a Berezi pajtásai közül való, annál jobb . . . megkérem valamire. Ujra átkiáltottam tehát:

— Nem tudom mért nem akarod, hogy rád ismerjek . . . csak nem vagy valami titkos ellenségem?

— Nem én.

És megtennél nekem egy kis szolgálatot? Átadnál Berczinék egy levélkét?

— Szívesen.

Gyorsan az asztalhoz ültem tehát és a következő levelet irtam:

»Kedves Berczikém! Nagyon szomorú állapotban írom neked e sorokat, de legalább most már egészen őszintén akarok írni. Tudom, hogy többé nem fogok veled beszélhetni, mert a szobafogságból bizonyosan egyenest haza küldenek, s csúfosan, szégyennel fogok megjelenni jó szüleim előtt. De megérdemlem a szégyent, büntetést, magam vagyok oka mindennek. Akkor kezdtem el a sok botlást, mikor téged, igaz jó barátomat, annyira megsértettelek. Bocsáss meg és hidd el, hogy azóta sokszor nagyon, de nagyon megbántam. Többször gondoltam arra, hogy megbékítelek s megint a régi jó barátok legyünk; de esztelen büszkeség és dacz visszatartott; inkább keveredtem rossz pajtások közé, pedig sohasem telt igazi örömem azokban a gonosz csinyekben; úgy vágytam a régi jó napok után, mikor veled kettecskén együtt tanultunk, játszottunk s az intézet legjobb két növendékének neveztek minket. Ezt csak azért említem, hogy lásd, mennyire tudom, milyen becses volt nekem a te barátságod. Ha nem látjuk egymást többé, bocsáss meg, gondoldj néha reám és hidd el, hogy én most is csak úgy szeretlek, mint régen, s ha elválnunk is, maradok jövőre is igaz barátod,
Tamás.«

A levél meg volt írva s tudattam szomszédommal, hogy ő általa kívánom Berczi kezébe juttatni, mert a szolgának, a ki bejár hozzánk, szigorúan meg van

parancsolva, hogy semmiféle üzenetet, levelet ne fogadjon el. Igen, de hogy juttassam a levelet a szomszédomhoz, mikor mindkettőnk ablakán vasrostély van? Karunkat kinyújthatjuk ugyan, de nem érzük egymást. Szerencsére a foglyok számára volt az asztalon mindenféle író és rajzeszköz. A levelet egy hosszú vonalzóra erősítettem s úgy nyújtottam ki az ablakon, a fal mentén a szomszéd ablakhoz.

— Eléred? kérdém.

— El.

Nem maradt időm tovább beszélni, mert épen léptek hallatszottak s a szomszéd szoba ajtaját nyilni hallottam, nem sokára pedig hozzám lépett be a szolga és hozta ebédemet. Nem állhattam meg, hogy ne kérdezzem, ki van a szomszéd szobába becsukva?

— Már senki. Épen most bocsátottam szabadon, csak fél napra volt ítélve.

— De ki volt?

— Berczi urfi.

Berczi! Tehát neki magának adtam át a levelet! És most már értettem azt is, mért nem akarta, hogy ráismerjek. Hiszen még mindig ellenségének tartott.

— De hát mért volt becsukva? kérdém a szolgától.

— Hát bizony azért, mert elpáholt egy fiut, a ki azt mondta, hogy úgy kell Tamás urfinak ha kiesapják, megérdemelte.

Hogy megörültem e szavaknak! Hiszen engemet védett Berczi, ezt pedig bizonyosan azért tette, mert titokban ő is még mindig szeret! Oh, mennyire örültem, hogy azt a levélkét irtam s maga Berczi

kapta kezébe; nem fog kétkedni benne, hogy őszintén irtam, nem is gyanítva, hogy egyenesen neki adom át.

Berzi valóban hitte, amit neki irtam, sőt többet is tett, amint csakhamar tapasztaltam. Alig távozott a szolgál, megint nyílt az ajtó és most a szolgán kívül Berzi is lépett be. Könnyezve siettem eléje, kiáltván:

— Berzi, édes Berczikém, ugy-e megbocsátsz?

Megöleltük egymást s jó komolyan, de nem szomoruan mondá:

— Ne beszéljünk többet róla. Mindketten bolondul viseltük magunkat és megkeserültük. Most jöjj gyorsan az igazgatóhoz, hivatott.

Összerezentem. Már tehát ki van mondva az ítélet, még ma kicsapnak, elküldenek! Reszketve léptem az igazgató elé, Berzi pedig vélem jött, amin kissé csodálkoztam. De csakhamar megértettem a dolgot. Az igazgató nem nézett többé oly szigoruan, mint reggel s kezében nagy ámulatomra azt a levelkémet láttam, melyet Berczinek irtam. És ez mentett meg, mert az igazgató így szólt:

— Kedves fiam, ez a leveled, melyet őszinte megbánással irtál barátodnak, megmagyarázta nekem is, hogyan jutottál olyan rossz utra. Hiszem, hogy beláttad, mily gonosz ösvényen indultál s jövőre megint a régi derék fiu leszesz. Ezért tehát megbocsátok, mint megbocsátott neked barátod Berzi. Sőt neki köszönheted meneküléset, mert mikor leveledet megkapta, első gondolata az volt, hogy hozzám siessen és engemet meggyőzzön arról, mikép történt eltévedésed és megté-

résed. Meggyőzött. Viszafogadlak növendékeim közé. És azt tanácsolom, legyetek ismét olyan igaz jó barátok, mint azelőtt voltatok.

Ezt a tanácsot szívesen megfogadtuk s e naptól fogva megint a régiek voltunk. Elkövetett hibáinkat, mulasztásainkat kétszeres szorgalommal, jó viselettel sikerült jóvá tennünk s mire az iskolai év véget ért, megint mi reánk mutatott az igazgató, mint legjobb növendékeire.

A »Kis Lap« XXIII. köt. 14-dik számában közölt képrejtvény megfejtése:

„Lakodalom.“

Helyesen fejtették meg: Stein Rikárd, Molecz Béla, Ullmann Béla, Farkas Géza, Pintér Teréz, Frantz Miklós, Takách Malvina Pórszász Klára, Herrich Melanie, Fligl József, Kohner Alfréd és Jenő, Szöllősi Margit és Klema, Dóry Frigyes és Feri, Pósch József, Szentirmay Béla, Poldini Emma és Lujza, Csonka Matild és Elezár (sajátkezű irást kívánok F. b.), Vörös Gyula, Csiky Iona és Jenő, Csernecky Aladár, Wallerstein Laura és Margit, Mahrer Lipót, Hönig Dezső és Jóska, Schlesinger Terka.

*

A »KIS LAP« XXIII. köt. 15-ik számában közölt képrejtvény megfejtése:

„Ingóság.“

Helyesen fejtették meg: Herrich Melanie, Csernecky Aladár, Kohner Alfréd és Jenő, Szentirmay Béla, Frank Mari, Alice és Ella, Urbán Vilmos és Sándor, Fligl József.

Jótekonyság.

A szegény gyermek-kórház javára adakoztak még:

Bojniczer Flora és Antal 1 frt. — Janda Hedvig 60 kr. — Rakovszky Judit (mint egy színi és bűvészi előadás eredményét) 7 frt. — Borombovits Jozefin, Róza, János és Nándor 1 frt. — A már eddig kimutatott 691 frt 36 krral együtt összesen: 700 frt 96 kr.

Az Ég áldása legyen a kegyes kis adakozókon.

Forgó bácsi.